

Uppföljning av kommungemensamma internkontrollpunkter 2025

1. Avvikelser och åtgärder kommungemensamma internkontrollpunkter 2025

1.1 Efterlevnad av ramavtal

Avvikelser

Upphandlingsenheten har genomfört en kontroll genom stickprov av att beställningar görs utifrån tecknade avtal. Uppföljning per förvaltning sammanställs och delges respektive förvaltning.

Kontroll av nya leverantörer sker löpande via systemet Inyett, upphandlingsenheten kontrollerar även om inköpet är gjort hos avtalsleverantör och hur det borde ha skett. De kontroller av nya leverantörer som görs löpande i Inyett fungerar bra.

Under 2025 har 4 avtalsområden kontrollerats vilka är; arbetskläder, arbetsskor, fastighetstjänster/byggarbeten samt vägskyltar.

Vissa avvikelser har identifierats, när det gäller det gäller de större volymerna så ser följsamheten bra ut. Det som kan konstateras är att det fortfarande görs beställningar utanför inköpssystemet, inom vissa områden mer och andra mindre. Det kan ha flera orsaker men kan även vara ett utvecklingsområde.

Åtgärder

De avvikelser som konstaterats återrapporteras till respektive chef.

Upphandlingsenheten utbildar kontinuerligt nya och befintliga beställare men bedömningen är att antalet certifierade beställare behöver minskas och utgöras av anställda som gör kontinuerliga inköp. På så sätt kan en hög kunskapsnivå bibehållas. Upphandlingsenheten arbetar löpande med att öka antalet avtal i inköpssystemet. Fortsatt arbete kommer att göras för att se om beställningar via inköpssystemet kan ökas.

En tät och bra dialog med upphandlingsenheten bidrar till att beställare håller sig uppdaterade om vad som gäller kring inköp och avtal samt följer kommunens riktlinjer och rutiner. Chefernas kännedom om inköp och upphandling bidrar till att inköpen fungerar bra. För att fortsatt förbättra inköpsprocessen behöver kunskapen och efterlevnaden av interna regler och rutiner för inköp stärkas ytterligare. Det finns brister i förståelsen kring avtal, avtalstrohet samt konkurrensutsättning vid direktupphandling. Genom att lägga mer fokus på

dessa områden kan vi säkerställa en mer effektiv och kostnadseffektiv inköpsprocess.

Med ett ändamålsenligt inköpsanalysverktyg skulle en strukturerad uppföljning av inköp kunna göras mer systematiskt. Det skulle möjliggöra tydligare återkoppling till både verksamheterna, ledning och politik samt kunna identifiera förbättringsområden som skulle stärka det långsiktiga utvecklingsarbetet.

Relativt många beställningar görs inte i inköpssystemet. Ytterligare analys behöver göras för att ta reda på orsakerna samt för att kunna göra ytterligare åtgärder.

1.2 Kunskap om kommunens policy och riktlinjer gällande mutor och jäv

Avvikelser

Kommunledningsförvaltning har gjort en kontroll avseende kunskap om kommunens policy och riktlinjer gällande mutor och jäv. Kontrollen har gjorts genom en enkät.

Totalt har 70 av kommunens chefer svarat på enkäten vilket motsvarar ca 70 procent av de tillfrågade. Av de som svarat känner 84 procent till kommunens riktlinjer om mutor mycket väl eller ganska väl, 4 procent vilket motsvarar tre av de svarande har liten eller ingen kännedom om den.

73 procent anser att man känner till vilka typer av erbjudanden som man måste tacka nej till, 27 procent känner delvis till det. Samtliga svaranden vet helt eller delvis vad som räknas som en jävssituation.

Av de svarande har 36 procent under det senaste två åren fått utbildning eller information om mutor och otillbörliga förmåner. 30 procent känner inte till kommunens riktlinjer för jäv. 51 procent instämmer delvis i att de vet hur de ska agera när jävsrisk uppstår. Av enkäten framgår att 51 procent helt instämmer i att medarbetare lätt kan prata med sin chef om jävsrisker.

16 procent av de chefer som svarat har någon gång det senaste året stött på en situation där jävsrisk kan ha förekommit. 44 procent av de svarande bedömer att kommunens riktlinjer mot mutor och jäv efterlevs.

Åtgärder

Utbildning och information skulle behöva ske regelbundet till kommunens chefer och medarbetare för att hålla i kunskapen. Det behöver även säkerställas att nya chefer får information om mutor och jäv. Utbildning behövs även för att fler ska känna till vilka erbjudanden man måste tacka nej till, exempel på vad som kan

innebär en muta eller jävssituation samt hur man ska agera om man kommer i kontakt med detta.

Det ska även vara lätt att kunna prata med sin chef om jävrisiker och hur det kan hanteras, detta kan förbättras genom utbildning, information, dialog och uppmuntran till att vända sig till närmsta chef om man blir utsatt för detta. Material för dialog kring mutor och jäv som kan användas på APT:er behöver tas fram och förmedlas till kommunens verksamheter.

För kommande år planeras att bredda enkäten till att gå ut mer brett till medarbetare i kommunen. Information och utbildning behöver även nå kommunens politiker. Uppföljning av kommunens kännedom om policyn planeras under kommande år.

1.3 Kontinuitetsplanering

Avvikelser

Kontroll har gjorts av att kommunens kontinuitetsplanering fortskrider. Kontrollen är gjord genom en analys av beredskapssamordnaren efter kunskapsinhämtning från berörda förvaltningars utsedda kontaktpersoner.

Den i kontrollplanen föreslagna enkäten bedömdes inte vara motiverad i det här skedet av arbetet. En enkät kan användas längre fram för att undersöka vilken förankring arbetet har i verksamheterna.

Arbete pågår med att ta fram kontinuitetsplaner för all samhällsviktig verksamhet. Under arbetets gång har planeringen specificerats till en krissituation i fredstid där kommunen ska klara sig utan leveranser i 7 dygn.

Varje förvaltning med samhällsviktig verksamhet har gjort en grundlig genomlysning och identifierat sårbarheter i sin verksamhet. Underlaget har sammanställts för att hitta samverkansbehov och beroenden mellan verksamheterna. I arbetet har man använt en modell för kartläggning från Värnamo kommun.

Förvaltningarna har identifierat och åtgärdat brister som de själva styr över, exempelvis saknade rutiner eller behov av mindre inköp. Varje förvaltning har jobbat med sina behov utifrån sin verksamhet och särskilda krav.

När underlagen från förvaltningarna sammanställs kan man konstatera att utmaningar som är lika kräver samarbete, gemensamma beslut och resurser. Samarbete kring lokaler med Tranåsbostäder är nödvändigt. Under 2025 har det konstaterats att tillgång till vatten är ett exempel på ett gemensamt beroende där representanterna vill komma vidare genom samarbete mellan förvaltningar.

Gruppen som driver kontinuitetsarbetet på förvaltningarna upplever att de saknar mandat och resurser att ta fram gemensamma lösningar. Det finns en osäkerhet i vad som förväntas av dem.

Några förvaltningar har redovisat resultat till egen nämnd. Gruppen vill ha tydligare instruktioner.

Det finns osäkerhet kring hur kontinuitetsplaneringen ska fortsätta som en del av det löpande arbetet.

Åtgärder

Tranås kommun behöver en rutin för löpande kontinuitetsplanering. Rutinen ska hjälpa förvaltningarna ta eget ansvar för att verksamheten kan fortsätta under störda förhållanden. I rutinen bör tillfällen för rapportering till nämnd samt kommunstyrelse framgå.

Behov av gemensamma investeringar lyfts i kommande budgetarbete.

Rutinen tas fram under kvartal 2 2026 av beredskapssamordnare i samarbete med förvaltningarnas representanter i arbetsgrupp för kontinuitetsarbete.

Förbättringsarbete ingår i arbete med struktur och långsiktig planering för säkerhets- och beredskapsarbetet på kommunledningsförvaltningen.